

Diari de les idees 9

Amb aquest número del Diari de les Idees, iniciem el nou curs polític a Catalunya que ve condicionat pel compte enrere a la sentència del Tribunal Suprem en el judici contra els membres del Govern de la Generalitat de Catalunya i els líders del moviment independentista i que molt probablement es donarà a conèixer en les properes setmanes. Aquesta vigília manté la dinàmica de la política catalana congelada des de fa mesos a l'espera de conèixer el desenllaç judicial. Quan es doni a conèixer la sentència, més enllà de les especulacions que hi ha hagut fins ara i sigui quin sigui el contingut final de la resolució del TS, s'iniciarà una nova etapa que determinarà l'evolució política de Catalunya dels propers anys.

En aquest ínterim, són moltes les veus diverses que han analitzat els fets succeïts d'ençà l'1 d'octubre de 2017 i la situació de bloqueig creada davant la impossibilitat d'un diàleg polític real que desencalli el conflicte obert amb l'Estat. En aquest sentit, Antoni Puigverd a *La Vanguardia* critica la lògica de la confrontació que condiona a curt i mitjà termini la resolució del conflicte i suggereix que els líders catalans i espanyols desarmen els arguments que ens han portat fins aquí. Així mateix, Joan Esculies a *El País* analitza les línies de ruptura cada vegada més patents entre alguns sectors de l'independentisme català. Dins de l'independentisme, les perspectives són dispars i sovint contradictòries, diferint tant en la diagnosi, com sobre el camí a seguir a partir d'ara i que es poden aguditzar davant un possible horitzó de convocatòria d'eleccions com a resposta a la sentència. Tanmateix, les discrepàncies entre els partits independentistes, no han tingut un impacte directe en el Govern de la Generalitat que manté la seva estabilitat, malgrat no haver pogut aprovar el pressupost i més enllà d'un possible avançament electoral.

Aquest fet contrasta amb el bloqueig de la política espanyola, que és segurament un dels efectes més clars de la crisi amb entre l'Estat i Catalunya. La impossibilitat manifesta fins ara, de formar Govern entre el PSOE i Podemos i davant el *déjà vu* d'una nova repetició

electoral que, malgrat els càlculs de Moncloa podria tenir un gir inesperat, està generant una enorme incertesa. Els governs de coalició són encara un fet inèdit en el règim del 78 i la incapacitat dels principals actors polítics espanyols d'arribar a acords que garanteixin la governabilitat del país, són segurament un dels trets que defineixen l'encara massa immadura democràcia espanyola. Tanmateix, persones com José Antonio Zarzalejos analitzen en el seu [blog](#) que, malgrat tot els inconvenients, la possible repetició de les eleccions legislatives a Espanya podria no ser una solució tan dolenta atès que, més enllà de la pròpia investidura, un acord PSOE-Unidas Podemos donaria pas a una legislatura curta i segons ell convulsa amb una governabilitat impossible.

A nivell europeu, el cas espanyol contrasta amb els canvis recents en els governs d'Itàlia i del Regne Unit que també marquen l'inici del nou curs polític, tant pel que signifiquen a nivell intern com per les repercussions que poden tenir sobre el conjunt d'Europa. La formació del nou govern de Giuseppe Conte suposa la derrota -potser momentània- de les polítiques populistes de Matteo Salvini atès que el nou executiu italià sorgit de l'acord entre el moviment *Cinque Stelle* i el Partit Democràtic significa un retorn a l'europeisme i el redisseny de la política migratòria de l'antic ministre de l'interior italià. Això no obstant i tal com apunta Giorgio Cremaschi a *MicroMega* la nova coalició neix ja molt feble ateses la gran disparitat de projectes entre els dos partits que la formen, la qual cosa comporta el perill que tot quedi en un mer exercici de transvestisme polític. Per la seva banda, Steven Forti assenyala a *Contexto* l'oportunitat que tenen els dos nous socis per marca l'inici d'un nou projecte polític coherent si saben sobreposar-se a la vaguetat de les fórmules proposades fins ara. De no ser així, el govern Conte-2 podria no durar més que uns pocs mesos mentre Salvini es va reforçant a l'oposició.

Pel que fa al Regne Unit, la decisió del nou primer ministre Boris Johnson de prorrogar el tancament del Parlament durant cinc setmanes amb vistes a provocar un Brexit dur el 31 d'octubre ha suposat un autèntic terrabastall polític, institucional i social que, com diu Dianne Abbott a *Open Democracy*, molts analistes qualifiquen d'autèntic cop a la democràcia. La tàctica emprada per Boris Johnson ha estat la d'exacerbar els greuges dels partidaris del Brexit a fi i efecte de poder-ne fer bandera de cara a les eleccions generals que vol convocar abans de la data límit del 31 d'octubre. Paral·lelament, ha mirat d'establir unes condicions per renegociar l'acord que no es poden complir amb l'objectiu de poder atribuir la responsabilitat del *No Deal* als seus adversaris, tant dins del Parlament britànic com a Europa. Tot i les derrotes de Johnson al Parlament amb l'aprovació de la llei anti Brexit dur, la manca de majoria per poder convocar eleccions a mitjans d'octubre, la fuga de 21 diputats conservadors i les dimissions al si del seu propi govern, la partida encara està lluny de decantar-se per un o altre bàndol. Malgrat la sèrie de desfetes de Boris Johnson, la convocatòria d'eleccions general es produirà tard o d'hora i atès la gran incertesa respecte del calendari i de les condicions en les quals se celebraran aquestes eleccions decisives, tant per establir una nova majoria al Parlament com per decidir del rumb del Brexit. Una anàlisi molt pertinent de Jonathan Freedland a *The Guardian* apunta que qui aconsegueixi unir el seu bàndol, sigui *Brexit* o *Remainer*, probablement guanyi les eleccions i acabi determinant no només la nova majoria al Parlament sinó el rumb del Brexit.

Enllaçant aquests dos temes amb la política internacional i l'estat de les democràcies al

món, a *Foreign Policy* Adam Tooze aprofita el rol jugat pels caps d'estat respectius a les crisis italiana i britànica per estudiar la importància de les institucions i dels pactes polítics en uns temps de crisi on la legitimitat política dels governants i de les seves decisions depenen cada vegada més de l'exercici pràctic, efectiu i eficaç del poder. Dins d'aquest context de crisis que es van estenent en la política global, Seyed Hossein Mousavian a *Foreign Affairs* revela la percepció que té l'opinió pública i la ciutadania de l'Iran en el conflicte que oposa el seu país i els Estats Units. La sensació de que Israel, un país que no pertany al Tractat de No-proliferaçió Nuclear, s'ha erigit en el guardià nuclear de la regió i la idea de que l'objectiu de Donald Trump no és al cap i a la fi un altre que provocar un canvi de règim no fa més que reforçar el suport de la població al règim iranià.

A l'Índia, arran de l'adopció de la nova llei de ciutadania a Assam que exclou gairebé dos milions de persones, Atul Dev alerta a *The Atlantic* sobre els senyals cada vegada més inquietants que dona el nacionalisme hindú des de la pujada al poder de Narendra Modi a l'Índia amb vistes a imposar una política de ciutadania ètnica segons la qual només els hindús són considerats com a ciutadans legítims.

D'altra banda, les repercussions geopolítiques i estratègiques de la crisi a Hong són l'objecte d'un article de Martine Bulard a *Le Monde Diplomatique* on insereix el conflicte en el marc de les tensions creixents entre els Estats Units i la Xina per la guerra comercial que s'està lliurant, de les possibles repercussions sobre les properes eleccions legislatives i presidencials a Taiwan i dels recels que provoca entre els veïns de la Xina la política expansiva mitjançant la Nova Ruta de la Seda.

Com a corol·lari a aquestes crisis no podem deixar de banda la crisi climàtica que dia rere dia va incrementant el seu impacte com hem pogut veure amb els incendis d'aquest estiu a l'Amazones, a l'Àfrica central i a Sibèria. *Foreign Policy* publica un dossier molt interessant, i a voltes desconcertant, sobre quins podrien ser els principals motors de la lluita contra l'emergència climàtica i que centra en els bancs centrals, la gent jove, els botànics, les transformacions secundàries i la recerca espacial. També destaca l'article de Rich Lowry a *Politico* on alerta dels dobles estàndards que sovint regeixen la política dels grans estats respecte d'aquest tema i on reivindica el paper de les investigacions científiques més que no el del *buzz* mediàtic per catalitzar les accions a favor del planeta.

Diari de les IDEES

Política internacional i globalització

Massimiliano Guderzo ¿Quien gobierna el mundo?

La Guerra Freda va acabar a finals dels anys vuitanta, però, contràriament al que esperaven alguns, l'última dècada del segle XX no va veure néixer un nou ordre internacional. En canvi,

al llarg dels primers vint anys del segle XXI, s'han perfilat algunes dinàmiques de transformació de les relacions internacionals, de manera que avui dia podem identificar alguns dels actors d'un sistema que ha tornat a la seva tradicional naturalesa multipolar. Tanmateix, per a l'autor cap d'aquests actors no sembla trobar-se en condicions de propiciar el pas decisiu des de l'anarquia internacional a un equilibri de forces pacífic o, fins i tot, a una governança planetària capaç de defensar a tot arreu i amb eficàcia els drets humans i el respecte al medi ambient.

Seyed Hossein Mousavian How Iran Sees Its Standoff With the United States

L'opinió pública iraniana reflecteix en gran mesura el punt de vista oficial sobre l'escalada de les tensions amb els Estats Units. Segons l'autor, el doble estàndard sobre la proliferació nuclear és aparent fins i tot per a qualsevol ciutadà de l'Iran. Una queixa habitual és que Benjamin Netanyahu, el país del qual posseeix centenars de caps nuclears i no és membre del Tractat de No-prolifерació Nuclear, s'ha convertit en el guardià nuclear del Pròxim Orient, a la vegada que adreça falses denúncies contra l'Iran, que sí és membre del Tractat de No-prolifерació Nuclear i no disposa de cap bomba nuclear. Molts iranians creuen que els Estats Units, Israel i Aràbia Saudita s'han unit no només per enfrontar-se a l'Iran, sinó per canviar el seu règim. Mousavian afirma que si els Estats Units es preocupen de debò per a no-prolifерació, haurien de treballar amb l'Iran, els altres països d'Orient Mitjà i les potències mundials per estendre a tota la regió els principis del Pla d'Acció Conjunt que inclouen mesures de control i de transparència per garantir que el material nuclear no es desviï cap a la fabricació d'armament. Un Orient Mitjà desnuclearitzat seria un gran llegat històric, però només serà possible si els Estats Units compleixen al seu torn els termes i les condicions del Pla d'Acció Conjunt.

Atul Dev India is Testing the Bounds of Citizenship

A l'Índia, després dels desplaçament massius, dels linxaments de musulmans, de la supressió de l'autonomia de Caixmir, les detencions il·legals i de les tortures, ara gairebé dos milions de ciutadans, la majoria musulmans, han estat desposseïts de la seva nacionalitat a l'estat d'Assam. Les persones excloses del registre de ciutadans tampoc no podran ser evacuades cap a Bangladesh, amb la qual cosa hauran de romandre a Assam, però sense cap mena de drets. Segons l'autor, el que passa a Assam és una política de redefinició de la nacionalitat índia, basada en la religió hindú, que exclou els musulmans i altres minories. En definitiva, el règim de Narendra Modi està imposant una política de ciutadania ètnica segons la qual només els hindús són ciutadans legítims.

Christophe Jaffrelot Alliances insolites autour de la mer d'Oman

A parer de l'autor, els acord al quals han arribat al llarg dels darrers sis mesos, Pakistan i Aràbia Saudita d'una banda, i l'Índia i l'Iran de l'altra, suggereixen que s'estan formant dos

eixos bilaterals en funció d'interessos econòmics i estratègics comuns. Ara bé, aquests eixos no són exclusius. En efecte, l'Aràbia Saudita també està reforçant els seus vincles amb l'enemic hereditari d'Islamabad: l'Índia. Més enllà del seu desig de col·laborar en la lluita contra el terrorisme, l'Aràbia Saudita ja es troba entre els tres principals proveïdors de petroli de l'Índia. Per la seva banda, l'Iran i el Pakistan han multiplicat els projectes conjunts i el règim d'Islamabad mira de reduir la seva dependència de l'Aràbia Saudita, alhora que considera que l'Iran, amb els seus nou-cents quilòmetres de frontera comuna, té tot l'interès a enfortir la cooperació ja que Teheran necessita més el Pakistan degut a les sancions imposades pels Estats Units.

Julianne Smith i Torrey Tausig The Old World and The Middle Kingdom

Europa comença a afrontar els reptes que planteja la creixent hegemonia de la Xina. Per als autors, des dels debats polítics que tenen lloc a les capitals europees sobre la implicació del gegant xinès de telecomunicacions Huawei en la construcció de xarxes mòbils 5G fins a la tensa cimera UE-Xina de principis d'any, els esdeveniments recents demostren que els líders europeus estan cada cop més inquiets en una relació que fins fa poc ambdues parts consideraven com totalment beneficiosa. Així doncs, comença a preocupar la influència política creixent que té la Xina sobre els estats membres més petits de la UE, i també el seu poder econòmic i la seva capacitat tecnològica. Consideren que per promoure millor els seus interessos, Europa hauria d'utilitzar el seu poder econòmic, polític i diplomàtic per anivellar el terreny de joc econòmic amb la Xina, protegir-se de la influència política xinesa i defensar els valors democràtics. No obstant això, dos obstacles dificulten la posada en marxa d'aquesta estratègia. En primer lloc, Europa es manté dividida respecte al nivell d'amenaça que representa el repte xinès. A diferència dels canvis estratègics que es produeixen a Berlín, París i a Brussel·les, els líders de molts estats més petits encara només veuen els avantatges econòmics d'un compromís més profund amb la Xina. En segon lloc, Europa es troba atrapada al mig de la creixent rivalitat EUA-Xina en la mesura que no pot abandonar els seus lligams històrics amb els Estats Units però tampoc no es pot permetre afeblir una relació comercial amb la Xina per valor de més de més de mil milions de dòlars al dia.

Scott Moore The Abyss Is Opening Under China-US Relations

La Xina i els EUA estan vorejant l'abisme amb l'entrada en vigor de les recents tarifes comercials decretades pels Estats Units. Però tot i que les relacions entre les dues potències no hagin estat mai tant dolentes com sota la presidència de Trump i Xi Jinping, l'autor situa l'inici del seu empitjorament amb la crisi financera de 2008, quan la Xina va començar a disputar el domini militar i polític nord-americà a l'Àsia i a introduir restriccions a l'accés i a les operacions d'empreses estrangeres, a més de les controvertides disputes i acusacions creuades en matèria de propietat intel·lectual. Les conseqüències d'aquesta degradació de les relacions entre les dues potències mundials són nombroses. Els consumidors americans hauran d'assumir l'increment del cost dels productes manufacturats, s'està perdent el flux bidireccional (en contra de l'estesa creença que és unidireccional) de propietat intel·lectual i

s'està desincentivant que els dos estats persegueixin objectius globals comuns com el combat per aturar el canvi climàtic. L'autor assenyala que les relacions comercials haurien de destensar-se a través de la provisió per part de la Xina de més garanties en l'àmbit de la propietat intel·lectual, tot i que, en última instància, això no impedirà que els EUA i Xina persegueixin objectius geopolítics, socials i econòmics ben diferents.

Bret Stephens World War II and the Ingredients of Slaughter

L'article incideix en els paral·lelismes que a parer de l'autor existeixen entre l'època immediatament anterior a la Segona Guerra Mundial i l'actualitat. D'entre ells destaca l'augment de règims dictatorials amb la intenció de venjar les humiliacions geopolítiques passades i redibuixar les fronteres (aleshores Alemanya, Itàlia, Japó i Rússia, ara la Xina, l'Iran i Rússia); la manca de voluntat per part de les grans potències partidàries del status quo per coordinar les seves accions, enfrontar-se a les dictadures, posar fi a les guerres regionals i afrontar els reptes globals (llavors era la Lliga de les Nacions i ara és el G7); l'auge del ressentiment nacionalista, les barreres proteccionistes i les polítiques autocentrades de les nacions, juntament amb profunds dubtes sobre la viabilitat de la democràcia liberal i l'ordre internacional. A tot això, hi suma tres factors crucials: les noves formes de comunicació de masses, la retòrica de la deshumanització i la política del bé absolut versus el mal absolut.

Yascha Mounk The Dictators' Last Stand

Segons Freedom House, el món porta 13 anys consecutius en període de recessió democràtica, a causa de l'augment del nombre i de la influència de règims autoritaris. Alguns auguren que l'auge dels moviments populistes que han conduït a l'ascens de figures autoritàries significa la fi de les democràcies liberals. No obstant això, aquestes anàlisis ignoren un factor essencial que pot impedir la permanència dels autoritarismes, la qual es basa en la capacitat que tenen els seus líders de governar sota l'aparença de que ho fan en nom del poble. Quant poder concentren a les seves mans, més difícil és mantenir aquesta aparença i més gran es fa l'escletxa respecte dels sectors populars, que temen la pèrdua de llibertats conseqüent i incrementen les seves discrepàncies amb el règim. No s'ha d'assumir acríticament que l'ascens dels autoritarismes equival automàticament a la condemna perpètua de les democràcies, sinó que s'han d'estudiar minuciosament les fonts de legitimitat dels règims autoritaris i les condicions de la seva perdurabilitat. L'autor assenyala que els règims autoritaris tard o d'hora sempre s'enfronten a crisis de legitimitat que els sumeixen en una espiral d'erosió que es fa més gran quan més explícita és la repressió per a mantenir el poder.

Mauricio Vázquez i Andrés del Río ¿Un Bolsonaro uruguayo en octubre?

Atès el context regional que ve marcat per una onada conservadora i neoliberal, les properes

eleccions a l'Uruguai són importants per saber quin tipus d'orientació els uruguaians triaran a l'octubre. L'article ressenya les possibilitats de victòria de Guido Manini Ríos, considerat com el Bolsonaro uruguaià. Entre aquest candidat i el president de Brasil existeixen nombroses coincidències. Des de l'òbvia comparació del seu passat militar, a més del fet que tots dos van ser paracaigudistes, comparteixen una postura conservadora en l'agenda social, amb una concepció de la tornada als valors cristians de família a banda d'un discurs polític anti-sistema i de tipus messiànic. Tot i tractar de separar-se de la imatge de Bolsonaro, el discurs i el gestos públics de Manini Ríos van dirigits a un públic conservador cada vegada més nombrós.

Francisco Quintana Alerta ante el genocidio indígena en Colombia

Entre l'1 de gener de 2016 i el juny d'aquest any, 43 líders indígenes han estat assassinats a tot el país. Segons l'autor no hi ha res que apunti a la posada en marxa d'investigacions sobre l'autoria intel·lectual o l'estructura criminal existent rere d'aquests assassinats ni una estratègia de protecció que no involucri més militarització i molt menys encara mesures culturalment apropiades. La situació dels pobles indígenes a Colòmbia porta a reflexionar sobre com la societat civil, les organitzacions socials i l'Estat han de dialogar per convenir les mesures de protecció col·lectives de les comunitats i per procurar que la justícia surti del forat de la impunitat. Si bé la situació dels defensors dels drets de les minories i del medi ambient s'ha anat documentant, el risc particular que afecta els pobles indígenes esdevé cada dia més gran. Per a l'autor, és urgent evitar que la violència acabi per fer desaparèixer físicament els pobles indígenes, que han aconseguit sobreviure les convulsions i els canvis que han tingut lloc al continent durant aquestes darreres dècades, tot protegint una part important del patrimoni cultural, natural i espiritual comú.

Catalunya, Espanya i Europa

Antoni Puigverd Verschlimmbessern

Per tal d'emmarcar el debat sobre quina pot ser la resolució del conflicte polític entre Catalunya i Espanya, l'autor avança que si es vol trobar una sortida és imprescindible reconèixer aquesta constant històrica: a Espanya suscita al·lèrgia qualsevol plantejament català (del més moderat al més radical). Ara l'argument estrella és el de l'imperi de la llei. Per descomptat: la llei s'ha de respectar. Dit això, cal afegir: quan una incomoditat és tan constant i reiterada, exigir submissió a un grup cultural minoritari, sense oferir-li una sortida, equival a convidar al suïcidi o a la revolta. Persistir en la lògica del menyspreu pot satisfer la identitat majoritària espanyola, però condemna Espanya a la cronificació d'un problema secular. D'altra banda, persistir en la lògica de la confrontació com demana el president de la Generalitat equival a condemnar la societat catalana a viure en un laberint. Les emocions de la previsible sentència afegiran gasolina al motor de la confrontació, però fins el més ingenu dels independentistes sap que amb aquest motor no se surt del laberint. Per això, Puigverd considera que és fonamental que els líders catalans i espanyols desarmen

els arguments que ens han portat fins aquí per tal de contrarestar la lògica del verschlimmbessern, paraula alemanya el sentit de la qual significa “empitjorar, tot i haver tingut la intenció de millorar alguna cosa”.

Joan Esculies La tardor del cisma independentista

L'autor afirma que entrem en un nou curs polític en què tindrà lloc el gran cisma entre els diferents posicionaments independentistes, ja que en el seu si el diagnòstic del que ha passat en el procés que va culminar a l'octubre del 2017 és dispar. Els seus principals actors ho saben, encara que ningú s'atreveixi a ser el primer en parlar-ne. Quan a mitjans d'octubre es doni a conèixer la sentència del Suprem, tindrà lloc una altra manifestació, àmplia i contundent, de rebuig. Però després tornarà la fractura. En una banda hi haurà els intransigents, els que consideren que, amb accions de desobediència acèrrima, l'independentisme pot desestabilitzar Espanya i forçar-la a un referèndum d'autodeterminació. A l'altra, hi quedaran els possibilistes, aquells que han vist en el repte unilateral un daltabaix i consideren que per separar-se d'Espanya cal alguna cosa més que propaganda i que les classes mitjanes que donen suport a l'independentisme no viuen tan malament com per jugar-se el seu dia a dia. En darrer terme, considera que aquest cisma portarà els independentistes intransigents a incrementar la pressió sobre els possibilistes i que del percentatge d'independentistes que quedin enquadrats en una banda o altra dependrà la possibilitat que la qüestió catalana tingui alguna solució o s'enquisti durant els propers anys.

José Antonio Zarzalejos ¿Y si el Rey se confunde y acierta Sánchez?”

Dins del marc de la inestabilitat espanyola després de les eleccions legislatives del passat més d'octubre i que podria comportar la celebració d'unes quartes eleccions en quatre anys (amb gairebé la meitat dels temps tenint un govern en funcions), l'autor planteja que potser la convocatòria d'unes eleccions podria no ser la pitjor sortida en tant que un pacte entre el PSOE i Unidas Podemos donaria pas a una legislatura curta i convulsa amb una governabilitat impossible. En efecte, considera que la investidura ha d'anar lligada a la governabilitat i que una investidura precària i traumàtica és pa per avui i fam per demà, ja que al seu parer el previsible deteriorament de la conjuntura econòmica condicionada en el seu maneig per un pacte a la portuguesa o per una coalició PSOE-Unidas Podemos portaria a un escenari precari, ple d'incerteses.

Adam Tooze Britain Can't Afford the Queen's Weakness Anymore

En temps de crisi, la legitimitat política depèn inevitablement de l'exercici pràctic i efectiu del poder. Per il·lustrar el seu propòsit, l'autor compara les dues grans crisis polítiques que s'estan produint a Europa. Al Regne Unit, la reina hauria pogut refusar els consells dels

emissaris de Johnson i no aprovar el tancament del Parlament, però això hauria aprofundit la crisi constitucional i hauria atret la ira dels Brexiteers. En circumstàncies normals, quan el govern té una majoria sòlida al Parlament, sens dubte hauria estat un bon consell. Però, en les circumstàncies actuals, ha significat rebaixar-se davant d'un primer ministre que no ha estat votat per ningú, que no té una majoria parlamentària sòlida i que està fent servir el tancament per facilitar el camí cap a un Brexit sense acord que ha estat rebutjat pel Parlament. Significa donar una importància constitucional suprema a un referèndum, que només era merament consultiu. El que revela la crisi del Regne Unit és per què són importants els acords constitucionals. I això contrasta, amb els esdeveniments que han tingut lloc a Itàlia les darreres setmanes. A Roma, Matteo Salvini es va retirar del dèbil govern del qual formava part des del maig del 2018 amb l'esperança de desencadenar eleccions anticipades. Però això també implicava la presa de decisió del cap de l'Estat, en aquest cas del president Sergio Mattarella. A diferència de la reina, aquest és un polític professional que ha demostrat la seva voluntat i la seva capacitat per exercir les seves prerrogatives. En darrer terme, la seva decisió de no dissoldre el Parlament i donar l'oportunitat de formar un nou govern ha estat una manera de mostrar que Salvini s'havia comportat de manera prou irresponsable com per ser exclòs del poder.

Diane Abbott This is an anti-parliamentary coup –and an internationally-organised one

Des del punt de vista de l'autora, els esdeveniments polítics que està vivint el Regne Unit aquestes darreres setmanes constitueixen un cop perpetrat contra el Parlament per una minoria que ha assolit el control del Partit Conservador, amb la intenció d'imposar la seva voluntat contra la majoria de representants electes i contra la voluntat de la ciutadania. Al seu parer, si ho estan intentant és també perquè també és una qüestió d'ordre internacional. Boris Johnson espera mantenir-se com a primer ministre fent sortir el seu país de la UE amb un No Deal. Però el principal beneficiari d'aquest projecte és Donald Trump i els interessos que representa perquè qualsevol acord significatiu amb la UE inclouria necessàriament algun punt d'alineació amb les normes i tarifes europees. En canvi, per Trump un No Deal és imprescindible, un pas clau cap a una Gran Bretanya sotmesa a les seves regles, des del sistema de salut a la indústria alimentària, passant per la fabricació d'automòbils.

Annabelle Dickson What's next as Brexit showdown hits House of Commons

El tema del Brexit està causant importants problemes a la política britànica. La voluntat del nou primer ministre Johnson de dur a terme una sortida de la UE encara que no s'arribi a un acord ha generat una reacció parlamentària en la forma d'una proposició de llei per a forçar un ajornament del Brexit. Les divisions internes dins el Partit Conservador sobre aquest tema han provocat la pèrdua de majoria parlamentària de Johnson, el qual al seu torn ha amenaçat amb una convocatòria d'eleccions abans del 31 d'octubre. Però el primer ministre no disposa de poder unilateral per demanar a la reina la dissolució del Parlament, sinó que

necessita un suport de dues terceres parts. Això dependrà de la posició dels laboristes, alguns dels quals podrien bloquejar la convocatòria d'eleccions. Si la llei per ajornar la data límit del Brexit s'aprovés, tampoc no està clar que arribi a rebre l'aprovació de la reina abans del tancament de Westminster, ja que els procediments parlamentaris a la cambra dels Lords podrien alentir el seu desenvolupament.

The Guardian On Boris Johnson's strategy: split party, divide country, win election

En aquest editorial, The Guardian critica la política del primer ministre Boris Johnson en relació amb el Brexit, titllant-la de complot per exacerbar els greuges a fi i efecte de poder-ne fer bandera de cara a les eleccions generals que vol convocar abans de la data límit del 31 d'octubre. Per aconseguir-ho, l'estratègia de Johnson amb la Unió Europea ha estat d'establir condicions per renegociar l'acord que senzillament no es poden complir. Això faria inevitable el Brexit sense acord i el primer ministre podria llavors atribuir-ne la culpa als seus enemics, tant dins del Parlament britànic com a Europa. Aquesta barreja d'oportunisme polític i d'ideologia equivocada ha conduït la Gran Bretanya cap a un precipici geopolític i mantindrà la nació amargament dividida, fins i tot allà on anteriorment existia un consens considerable i per això The Guardian subratlla la necessitat d'aturar el pla de Boris Johnson.

Jonathan Freedland The three questions that will decide the next general election

Malgrat la sèrie de desfetes de Boris Johnson al Parlament britànic, la convocatòria d'eleccions general es produirà tard o d'hora i l'autor considera que atès la gran incertesa respecte del calendari i de les condicions en les quals se celebraran aquestes eleccions decisives, tant per establir una nova majoria al Parlament com per decidir del rumb del Brexit potser sigui millor plantejar preguntes pertinents més que no pas buscar respostes a tants interrogants. La primera pregunta és quan tindran lloc les eleccions? Ara mateix no hi ha res segur, malgrat la decisió de bloquejar un sondeig abans de l'1 de novembre. El que hi ha en joc és el context en què se celebraran les eleccions. Segona pregunta: què està passant exactament? Entre vots dissidents a la majoria, purgues de diputats rebels i la gran quantitat de missatges contradictoris que s'escampen pels mitjans de comunicació i les xarxes socials, cap dels dos bàndols no ha estat capaç d'enviar un missatge clar i coherent a la ciutadania. I, finalment, qui serà capaç d'unir el seu camp polític? A parer de l'autor aquest factor serà decisiu, perquè qui aconsegueixi unir el seu bàndol, sigui Brexiter o Remainer, és probable que guanyi les eleccions. Si Johnson pot unir el camp pro-Brexit, pot guanyar tot i les darreres derrotes, sobretot perquè hi ha més de 400 parlamentaris que van votar a favor del Brexit el 2016, mentre que l'única esperança del Labour és millorar els resultats de 2017, quan va recollir la majoria dels votants anti-Brexit sota la seva bandera i detenir la fugida de vots cap als Liberals (un 10% va votar aquesta opció a les eleccions europees).

Coralie Delaume Allemagne de l'Est: l'enracinement de l'extrême-droite, parti pour durer

Arran de les eleccions als länder de Brandenburg i Saxònia, on el partit d'extrema dreta AfD ha obtingut uns resultats espectaculars, doblant i triplicant els seus vots, l'autora analitza les raons d'aquest èxit i avança una explicació de perquè aquest fenomen serà, al seu parer, durador. Afirmar que l'extrema dreta es nodreix del sentiment d'humiliació i de la negació de la seva identitat ressentida per la població dels länder orientals. En efecte, l'elit política, científica i cultural de l'antiga RDA ha estat completament bandejada des de la reunificació. Per exemple, la majoria de professors a les universitats provenen de l'Oest, així com els magistrats i els comandaments de les forces armades. Aquestes pràctiques han contribuït a enfortir entre la població la sensació d'haver estat colonitzats per l'Oest i de veure menystinguda la seva pròpia identitat. Finalment, també cal afegir el fet que el decalatge econòmic encara persisteix en tant que l'atur continua sent més elevat a l'Est i que els salaris són 20% inferiors a la mitjana nacional.

Giorgio Cremaschi No al biscontismo ultima variante del trasformismo

Des del punt de vista de l'autor, la posada en marxa del govern Conte-2 no és gens reconfortant ja que al seu parer suposa una nova degradació de la política italiana mitjançant una última versió d'un transformisme que anuncia el final del conflicte entre dreta i esquerra, perquè en realitat tot l'enfrontament polític oficial es produeix entre diferents versions de la dreta. Considera, doncs, que és imprescindible construir una alternativa i una ruptura en el pla social, econòmic, polític i fins i tot cultural. En darrer terme, Cremaschi afirma que aquesta ha de ser la tasca de tots aquells que no accepten que els anys de la desastrosa alternança entre Prodi i Berlusconi, es reflecteixin ara en una nova alternança entre Conte i Salvini.

Steven Forti Salvini resuscita (sin querer) al Partido Democrático

A l'espera de veure si el govern Conte-2 s'inscriu en la durada, l'autor afirma que el Partit Democràtic es troba en una situació extremadament delicada. D'una banda, torna a tenir protagonisme, ocuparà una altra vegada ministeris importants i probablement nomenarà el comissari italià a la Comissió Europea. De l'altra, l'experiència de govern amb els Cinque Stelle pot acabar molt malament: un executiu fràgil i bloquejat arribaria amb prou feines al començament de 2020. Aquest escenari suposaria un gran desgast per a la formació i regalaria, només amb uns mesos de retard, la presidència del Consell a Salvini que, mentrestant, podria enfortir-se a l'oposició. Dins d'aquest context, Forti considera que en el fons, hi ha tres qüestions crucials: l'elecció del president de la República el 2022, les possibles aliances en àmbit regional (a la tardor hi ha eleccions a Campània, Úmbria i Emilia Romanya, regions governades pel PD i que podrien caure en mans de la Lega) i la reforma de

la llei electoral, prèvia aprovació de la reducció del nombre de parlamentaris, una de les banderes del M5E, que s'estava negociant al Parlament. El Partit Democràtic hi estava en contra, però ara es podria arribar a un acord si es treballa paral·lelament en una nova llei electoral de tipus proporcional que impediria a Salvini arribar a la majoria absoluta. En definitiva, el govern Conte-2 pot ser un simple exercici transformista de curt recorregut o bé l'inici d'una nova fase política. Això dependrà tant del M5E com del PD, que encara no ha explicat quin projecte té per al país, més enllà d'algunes fórmules buides i de navegar sense rumb ni brúixola.

Steven A. Cook Europe's Future Will Be Decided in North Africa

L'autor presenta el nord d'Àfrica com una àrea geogràfica amb un valor geopolític d'enorme magnitud, objecte de disputa entre potències mundials com Rússia o els Estats Units, i que, en darrera instància, té un rol determinant per al futur d'Europa. Bona part de les reserves de gas del continent europeu provenen del nord d'Àfrica, i després de Rússia, la qual cosa es presenta com una vulnerabilitat si altres potències interessades en el debilitament de la UE hi desenvolupen accions estratègiques. Per altra banda, les migracions provinents d'aquesta regió del món a Europa han facilitat l'auge de partits reaccionaris que s'han valgut de marcs interpretatius que han tendit a enfocaments com la securització de les fronteres, sent-ne el Brexit o l'ascens d'Alternativa per Alemanya alguns dels exemples més evidents.

Democràcia, diversitat i cultura

The Economist The corrupting of democracy

Partint d'exemples de dirigents com Donald Trump, Viktor Orbán, Matteo Salvini o Boris Johnson, l'article analitza el cinisme que al parer de l'autor minva la legitimitat de la classe política i de les institucions que representen. Assenyala que antigament la política solia comportar-se com un pèndol: quan la dreta cometia errors, l'esquerra guanyava, abans que el poder tornés a girar cap a la dreta i així successivament. En canvi, ara se sembla més a una mena d'helter-skelter on el cinisme arrossega la democràcia cap a un pou on els populistes miren de convèncer els electors que el sistema està irremediablement malalt i en soscaven els fonaments, convertint així el mal en una cosa encara pitjor.

Karin Pettersson Politics in the age of data

L'autora argumenta que la política progressista està sent desbordada per les onades generades pel Big Data, quan en canvi hauria de poder donar forma a aquesta marea. És impossible canviar el món si no entenem les forces que el configuren però l'edat del flux massiu de dades pertorba les nostres economies i soscava els fonaments de la democràcia liberal. Comprendre aquests reptes del nostre temps és, doncs, una tasca central per als partits i polítics progressistes. Per fer possible el canvi, cal trobar solucions a tres problemes centrals. En primer lloc, el problema que el discurs públic es defineix cada cop més per la

ràbia. Segon, que l'hegemonia dels monopolis posa en perill la innovació i la democràcia. I tercer, que la propietat de les dades és clau per a la redistribució i la sobirania. Les preguntes plantejades per l'autora no tenen respostes senzilles i la manera de resoldre aquests problemes depèn, entre d'altres coses, dels valors i de la ideologia.

Thibault Muzergues Italie, Brexit: quand les institutions entrent en conflit avec la voix du peuple

El director de la delegació europea del think tank conservador International Republican Institute analitza les crisis polítiques majors que afecten Itàlia i els Regne Unit i afirma que en ambdós casos la lògica parlamentària sembla oposar-se a la sobirania popular. Considera que per sortir d'aquesta dicotomia és necessari trobar un punt d'equilibri entre institucions i democràcia amb el qual els ciutadans s'hi puguin veure representats. La nostra democràcia ha evolucionat amb el pas del temps i també les modalitats de la seva legitimitat. La democràcia atenenca no tenia el mateix funcionament, ni les mateixes institucions que la República romana o el que encara anomenem la democràcia francesa de la Tercera República (que, recorda l'autor, exclouïa les dones del sufragi universal). El problema actual és que el nostre món ha canviat de manera radical des de la crisi del 2008, i també les nostres societats mentre que les nostres institucions (inclosa la majoria dels partits polítics) gairebé no s'han adaptat a aquests canvis. Conclou que si no ho fan ràpidament ja no arribaran a temps per reformar-se.

Jürgen Gerhards i Holger Lengfeld The underestimated strength of European solidarity

Des de l'any 2010, la Unió Europea ha viscut una de les majors concatenacions de crisis des de la seva creació: la crisi econòmica, la crisi associada a la zona euro i la crisi del deute sobirà que han viscut alguns dels seus membres, així com la crisi de refugiats derivada de la situació desesperada més enllà de les fronteres de la UE, han posat en dubte la força de la solidaritat europea. Però, és realment cert que els ciutadans europeus rebutgen les polítiques de solidaritat europea com afirmen els populistes i alguns polítics conservadors? Una enquesta realitzada per Social Europe a 13 països de la UE al 2016 revela resultats força sorprenents. En general, els ciutadans europeus mostren una solidaritat molt més intensa amb els ciutadans d'altres països de la UE i de països fora de la UE del que han suposat molts científics socials i polítics, especialment del camp euroescèptic.

Lars Cornelissen The 'new right' is not a reaction to neoliberalism , but its offspring

L'autor de l'article argumenta que sovint el que es coneix com la "nova dreta" en realitat no és tan diferent de la seva predecessora. Les dècades d'hegemonia neoliberal no han significat un retrocés de la dreta conservadora sinó que més aviat, la dreta conservadora s'ha convertit en una mutació del neoliberalisme, en una de les seves múltiples variants. L'autor

també apunta que seria incorrecte considerar l'aparició dels nous nacionalismes com un fenomen merament juxtaposat o fonamentalment diferent del neoliberalisme. En definitiva, considera equivocar veure l'auge de l'anomenada "nova dreta" com un signe de la desaparició del neoliberalisme o veure la crisi financera del 2008 com a marca de la seva mort atès que, des del seu punt de vista, la doctrina neoliberal ja portava les llavors del tipus de conservadorisme que actualment està expandint-se per Europa.

Matt Ford The Great Lie of Right-Wing Populists

L'autor analitza els fonaments i les estratègies polítiques de Donald Trump i Boris Johnson en l'exercici de les seves funcions. Ambdós justifiquen les mesures antidemocràtiques que solen prendre reclamant actuar en nom del poble, al mateix temps que soscaven les institucions democràtiques mitjançant les quals aquest mateix poble els ha permès accedir al poder. Però quan es refereixen a la "gent" o al "poble" Trump i Johnson no estan parlant de la gent real, desl ciutadans dels seus respectius països, ni tan sols dels seus electors sinó que remetent a una representació, a una forma més abstracta, més "pura" de la gent, lliure d'elits, d'estrangers i d'altres elements que consideren indesitjables. De més a més, la deslegitimació dels opositors polítics i de les institucions que no volen cooperar amb ells és un aspecte central en el populisme de dreta. El seu missatge principal és que els mecanismes normals per aconseguir el canvi polític han fallat, i que existeix una solució fàcil a tots problemes, si no fos per les elits i els seus sistemes obsolets. L'autor conclou que, paradoxalment, el populisme no és realment tan popular i que només aconsegueix arribar al poder explotant les debilitats dels sistemes polítics.

David Shariatmadari Could language be the key to detecting fake news?

L'article repassa alguns estudis recents que indiquen com es poden detectar les fake news a partir de l'anàlisi del llenguatge utilitzat per a difondre-les. Tot i que encara no es disposa de cap mitjà infal·lible per detectar les falsedats, sí que podem recórrer a alguns elements que ens haurien de fer posar en guarda. L'escriptura és més informal del que esperàvem? Conté un munt de superlatius i un llenguatge emfàtic? Es fan judicis subjectius o la notícia es llegeix més com a narrativa que com a reportatge? Per a l'autor, l'anàlisi del llenguatge emprat per difondre les fake news presenta punts comuns amb la retòrica política dels populistes en tant que comparteixen potents afirmacions subjectives, generen ansietat, i l'estil sovint revela un discurs emocional, patriòtic, combatiu i incendiari.

Fernando Vallespín Cómo los tertulianos suplantaron a los intelectuales

L'autor analitza la degradació de la figura dels intel·lectuals, entesos com aquells pensadors la funció dels quals era agitar les consciències tot oferint noves perspectives que ens confrontaven amb les nostres pròpies contradiccions. L'intel·lectual clàssic, que combinava

la fonamentació de les seves tesis en arguments més sòlids i una certa dosi de provocació intel·lectual, ha estat substituït, primer, per la figura de l'expert. Així, es consumí la substitució dels discursos holístics i generalistes de caire filosòfic-moral per les anàlisis d'experts especialitzats en una o altra matèria, de caire més tecnòcrata. Aquesta mutació, però, ha implicat també un cert enterrament del pensament autònom que caracteritza l'intel·lectual. Els experts sovint no són altra cosa que els millors portaveus de pensadors o think tanks que volen impulsar la seva agenda pròpia. El segon pas cap a la desaparició de la influència i presència dels intel·lectuals ha estat l'aparició dels tertulians, que van un pas més enllà dels experts, ja que transmeten el missatge que tot esdevé opinable (i, a més, fàcilment opinable), fins i tot en matèries en què es necessitaria un coneixement especialitzat. Tot plegat, la raó argumentativa i la deliberació perden pes a favor del predomini dels afectes per sobre de la raó, la tribalització en el consum de la informació i la polarització política, factors que en definitiva són, segons l'autor, motiu per a qüestionar-se la qualitat i la naturalesa de les democràcies actuals.

Daniel Innerarity La política, como la vida

L'autor afirma que el món polític dissenyat en la modernitat i del qual en una gran mesura som hereus va ser pensat des del paradigma de la ciència mecànica i en contraposició al medi natural. Els nostres sistemes polítics s'han construït com assemblatges d'autors humans, fet que implica no només l'exclusió de plantes, animals i entorns naturals del seu horitzó de consideració i rellevància, sinó la impossibilitat de servir-se del model biològic per pensar les organitzacions polítiques. La vida política seria el contrari de la vida natural. Les transformacions de la ciència contemporània ens conviden a considerar la possibilitat d'una altra manera de pensar la vida social i el seu govern, menys mecanicista, des del model de la complexitat biològica. Innerarity proposa sintetitzar aquest canvi de paradigma en dues aportacions que tenen una gran significació per a la política: una nova manera de pensar els individus o la seva autonomia i una nova concepció dels límits i els procediments de protecció. L'ordre emergent de la vida no s'explica com a producte ni de la lliure voluntat de subjectes autònoms ni linealment determinat per estructures, lleis mecàniques o un poder sobirà. Acaba amb una reflexió sobre el poder afirmant que hauríem d'acceptar que el poder produeix menys canvis del que solen acceptar els que tenen el poder i els seus teòrics. Governar és sempre alguna cosa precària relacionada amb l'imprevist, les crisis i els límits. Gairebé sempre està per sota de les seves aspiracions inicials i resulta ser una operació parcialment fallida. Com la vida, també la política continua i el govern és una activitat en la qual se succeeixen resistències i coordinacions exitoses, enmig d'una tensió que no s'acaba de resoldre.

Ellie Mae O'Hagan We shouldn't have to live in a world where women are afraid to say no

A banda del disseny i de la psoda en marxa de mesures de protecció per evitar que les dones siguin assetjades en el seu lloc treball i de l'aplicació de penes més dures per als autors de delictes de violència de gènere, l'autora considera que s'ha d'organitzar la societat d'una

altra manera de tal manera que s'articuli al voltant d'un millor conjunt de valors: augmentar el sentiment d'empatia i de respecte dels nois cap a les noies, millorar la representació de les dones a la vida pública i explicar les seves històries, assegurar que les noies podran créixer en un ambient millor, etc. Però fer-ho requereix el coratge per canviar de manera radical la societat en la que vivim actualment.

Economia, benestar i igualtat

Adam Tooze Can Anyone Hold the Global Economy Together?

Al llarg dels darrers anys, l'economia global ha estat patint elevades dosis de manca de confiança i de seguretat, motivades per les incoherents polítiques comercials de Trump i la seva manca d'entesa quan no enfrontament amb la Reserva Federal, com també per la disfuncionalitat i els problemes de sincronització del cycle econòmic a Europa, i l'actitud autoritària amb la qual la Xina està amenaçant l'autonomia política de Hong Kong. Tot plegat, es tracta d'un escenari d'amenaça al multilateralisme que desincentiva les inversions. L'Eurozona és la part més afectada per aquest context, en el qual malgrat que per primer cop els interessos de les economies del sud i del nord convergeixen a causa d'una ralentització del creixement d'Alemanya, l'oportunitat de sincronitzar un cycle econòmic integrat a nivell europeu és desaprovechada per les reticències alemanyes a desplegar una política fiscal expansiva. De moment, la Xina, tot i sumida en problemes com un boom del crèdit, està aconseguint evitar que l'economia mundial entri en una nova recessió, a través de la coordinació de la seva política fiscal i monetària, la regulació bancària i el control de capitals.

Branko Milanović El futuro del capitalismo y la utopía que no fue

L'autor ressenya el darrer llibre de Paul Collier, *The Future of Capitalism* (Harper Collins, 2018). Afirmar que, algunes vegades, el llibre voreja el nacionalisme, "l'eugenèsia social", els "valors familiars" del tipus que defensen el moviment de la Majoria Moral, i el conservadorisme en el sentit literal del terme, ja que presenta un passat idealitzat i exhorta a retornar-hi. No obstant això, també considera que el diagnòstic de Collier sobre els problemes actuals és amb freqüència precís i exposat amb meridiana claredat, i que algunes de les seves recomanacions són convincents i sofisticades, encara que de sentit comú. Assenyala que Collier encerta amb les seves recomanacions sobre la "empresa ètica" i la divergència entre camp i ciutat; els seus suggeriments per a una "família ètica" són una combinació d'opinions molt perspicaçes i agudes, tot i que té una visió de la família que en ocasions procedeix d'una època diferent; i pràcticament no diu res sobre quin aspecte tindria un "món ètic". Això últim és una enorme omissió en l'era de la globalització, però Milanović ho atribueix al fet que potser Collier estigui exclusivament interessat en com millorar els Estats nació.

Leigh Phillips The degrowth delusion

En aquest article l'autor es mostra crític amb els defensors de la teoria del decreixement ja que considera que abandonar el creixement significa declarar el final del progrés, i que els socialistes i progressistes haurien de rebutjar el que anomena de política d'eco-thatcherisme. Al seu parer, el final del creixement significaria el final del desenvolupament tecnològic, de la ciència, del progrés, de la recerca de la llibertat: en definitiva, el final de la història. Així doncs, considera que s'ha de rebutjar el concepte de decreixement perquè no és necessari per resoldre els reptes ecològics; és injust i empobridor; i comportaria el final del progrés. En última instància, el canvi climàtic i de manera més general la biocrisi constitueixen un problema perquè poden frenar el desenvolupament humà; és a dir, pel perill específic que suposen com a element que pot frenar l'expansió de la llibertat.

Chap P. Brown i Douglas A. Irwin Trump's Assault on the Global Trading System

Les polítiques comercials de Trump no només estan perjudicant l'economia dels EUA, sinó que estan reconfigurant el sistema global de comerç, en alguns aspectes de manera irreversible. Els atacs al multilateralisme a través de les imposicions tarifàries a la Xina desencadenaran un realineament global en què la resta de països hauran de triar entre dos blocs comercials rivals. La invocació de la defensa de la seguretat nacional per a justificar aquestes mesures proteccionistes crea un perillós precedent que fa que l'ordre comercial global corri el perill de no tornar a ser mai més el que era, deixant la porta oberta a un nou sistema marcat per la discrecionalitat i l'arbitrarietat comercials. Els atacs a l'OMC, no només retòrics sinó també tangibles (a través del bloqueig de nomenament de càrrecs per part dels EUA a l'òrgan d'apel·lació), estan posant en perill d'extinció el sistema de resolució de disputes comercials que durant tants anys havia funcionat. Tot i que és cert que aquesta sistema necessita reformes, Trump, en comptes de fer una acció propositiva, s'ha desentès totalment de l'OMC. El seu objectiu principal sembla ser voler transformar l'economia xinesa radicalment cap a l'economia de mercat i la liberalització, en una acció no només motivada per les qüestions econòmiques sinó fonamentalment geopolítiques. No obstant, i en contra del que declara el seu president, els EUA també estan essent perjudicats per les seves polítiques comercials, ja que el cost de les noves tarifes s'està traslladant als consumidors.

Michael D. Higgins The future of Europe; rebalancing ecology, economics and ethics

Europa necessita un nou paradigma eco-social per evitar caure en el parany dels cants de sirenes populistes i oferir una visió positiva per al continent. L'autor considera que hem de respondre com a comunitat global a les conseqüències del canvi climàtic i a la necessitat d'aconseguir la sostenibilitat. Per fer-ho, cal un canvi radical que ens dugui a un nou paradigma econòmic en un món lliure d'emissions de carboni, una perspectiva d'economia

política eco-social. Aquesta Europa que anhela l'autor ha de ser aquella en què se substitueixin les pràctiques actuals per l'obertura, la inclusivitat, la cohesió, la solidaritat i la reivindicació de que es persegueix el canvi cap a un nou paradigma ecològic i social, i la distribució de riquesa no només per al nostre benefici sinó també per a les futures generacions.

Serge Halimi Libre-échange ou écologie!

L'autor considera que després d'haver guanyat el 10% dels escons a les darreres eleccions al Parlament Europeu, els ecologistes han despertat un vell debat sobre el posicionament polític del seu moviment: és més aviat d'esquerres, tal com suggereixen la majoria de les aliances que fins ara ha establert, o més aviat liberal, com sembla indicar l'aliança amb Emmanuel Macron de diversos antics líders ecologistes (com per exemple Daniel Cohn) i algunes coalicions que a Alemanya ja inclouen la dreta i els Verds? A priori, però, el liberalisme i la protecció del medi ambient conformen una parella explosiva i per tant és comprensible que les inquietuds per al futur del planeta hagin rehabilitat el terme "proteccionisme". Les possibles conseqüències d'aquest canvi de rumb poden ser molt importants ja que el lliure comerç és el principi històric fundador de la Unió Europea i, alhora, el motor econòmic del seu estat més poderós, Alemanya. Sobretot ara que sabem que la reivindicació consensuada dels productors locals, dels circuits curts i del reciclatge in situ de residus és incompatible amb un mode de producció i d'intercanvi que multiplica les cadenes de valor.

Sostenibilitat i canvi climàtic

Alice Hill i Leonardo Martínez-Díaz Ulrich Gundert i Pawel Wargan

Davant l'emergència climàtica a la qual ha de fer front el planeta, els líders polítics dels estats europeus no estan responent amb la deguda urgència i fermesa, malgrat que la voluntat popular a les darreres eleccions europees ha demostrat un suport creixent als partits ecologistes. Mentre alguns països europeus s'enorgulleixen d'haver aconseguit reduir les emissions o prohibir els plàstics, altres països d'altres regions del món segueixen contribuint al canvi climàtic. De cara a elaborar una resposta a aquesta crisi mediambiental que incorpori criteris de justícia social, l'article advoca per un Green New Deal a Europa, basat en l'emissió de bons verds per part dels bancs públics, amb l'objectiu de recaptar almenys el 5% del PIB per aquesta via, que serviria per finançar inversions en infraestructures, tecnologia, indústria, habitatge i serveis socials. Amb aquesta mesura, s'encetaria el camí cap a la descarbonització sense que aquest impliqui un augment dels impostos per a la població. Segons els autors, les àrees prioritàries que s'han d'abordar per a transformar l'economia europea i fer-la menys nociva pel medi ambient són els sistemes de calefacció i aïllament tèrmic, la producció d'energia i els transports. Conclouen en darrer terme que mentre els càrrecs clau de la UE segueixin en mans de la tecnocràcia favorable a les polítiques d'austeritat, no cal esperar que les polítiques transformadores vinguin

dictades des dels passadissos del poder.

Foreign Policy Who will save the planet? Meet five unlikely saviors of Earth's climate crisis

Aquesta col·lecció d'articles presenta cinc motors de canvi que poden semblar inversemblants per a salvar el planeta del canvi climàtic: els bancs centrals, la gent jove, els botànics, les transformacions graduals i la recerca espacial. pel que fa als bancs centrals, aquests tenen un capacitat de poder important per a ser una peça fonamental en la resposta que cal donar al canvi climàtic, però a la pràctica la seva reacció sempre és defensiva, basada en la gestió dels riscos financers que les catàstrofes ambientals podrien generar. Després, s'assenyala que una de les problemàtiques a l'hora d'abordar el canvi climàtic és l'escletxa generacional quant al necessari canvi d'hàbits de les persones, tot plantejant que la població més gran presenta major aversió a assumir els costos d'aquests canvis. Per a garantir que la veu de la població més jove, més conscienciada, sigui escoltada, s'advoca per reformes democràtiques que vagin més enllà de la democràcia electoral i de partits, tot transitant cap a models de democràcia deliberativa o democràcia radical, com ara les assemblees o la desobediència civil massiva. Quant a la botànica, es destaca la recerca en plantes modificades genèticament per a absorbir més quantitat de diòxid de carboni de la que actualment ja emmagatzemen, com a mesura d'emergència que, idealment, hauria d'anar acompanyada de canvis en els patrons de consum i de producció. Un altre article defensa la implementació de canvis graduals en les polítiques mediambientals en lloc de transformacions radicals, tot emmarcant aquestes propostes en el marc de la democràcia electoral i de partits polítics.

Sam Knight Does Extinction Rebellion Have the Solution to the Climate Crisis?

L'article fa un repàs als orígens, els lideratges i les previsions d'acció futura del moviment Extinction Rebellion, que s'autoproclama com a "sistema autoorganitzat", malgrat que compta amb un seguit de cares visibles, en el cas del Regne Unit, provinents de l'activisme radical. L'autor fa remuntar els seus orígens a l'abril del 2018, quan es va acordar una estratègia basada en l'organització d'una campanya pacífica de desobediència civil en massa. L'objectiu hauria estat aconseguir formar una massa crítica d'un 3,5% de la població britànica, conscienciada amb l'estat d'emergència al qual ens aboca el canvi climàtic. Per aquest motiu, el moviment advoca per canvis substancials en els patrons de producció i consum, per tal de limitar l'escalfament global a 1,5°C de mitjana global, xifra fixada pel Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic de les Nacions Unides com a crítica, i a partir de la qual es podrien generar efectes irreparables per al medi ambient, que suposarien, al seu torn, repercussions d'enorme magnitud en l'àmbit social i polític. L'article planteja també algunes inquietuds sobre les possibilitats i dificultats d'Extinction Rebellion de convertir-se en un moviment internacional. Quant a les properes accions, al Regne Unit planegen dur a terme una mena de protesta fiscal per a instar al govern a executar polítiques mediambientals més ambicioses.

David Runciman Democracy is the Planet's Biggest Enemy

L'autor proposa aprofundir en una democràcia directa més radical per tal de fer front als reptes plantejats per l'emergència climàtica. Considera que si bé els polítics no es veuen gaire afectats per amenaces electorals i els ciutadans compromesos amb la política de status quo, en canvi sí que poden ser sensibles a les protestes al carrer, sobretot si es mantenen durant llargs períodes de temps. Posa com a exemple el viatge de Greta Thunberg a Londres que va coincidir amb les protestes generalitzades per part del grup Extinction Rebellion, que ha adoptat tàctiques inspirades en Martin Luther King i el moviment dels drets civils als Estats Units. Els actes de desobediència civil van bloquejar barris sencers de Londres per conscienciar la ciutadania sobre la urgència moral del tema. En definitiva, l'autor apunta que la canalització de tota aquesta energia cap a la posada en marxa d'altres formes de democràcia, d'assemblees de ciutadans i d'actes desobediència civil pot contribuir de manera decisiva a canviar la societat més que no pas les eleccions o la creació de nous partits.

Mark Harvey What the Amazon fires tell us about the geopolitics of climate emergency

Arran de les notícies sobre els incendis que estant arrasant l'Amazònia, l'autor afirma que la coincidència en el temps de dos presidents negacionistes (Trump i Bolsonaro), la creixent demanda de soja a la Xina i la desforestació al Brasil han creat la tempesta perfecta del canvi climàtic. En efecte, Brasil ja ha superat els Estats Units com a principal exportador de soja en aquesta segona dècada del segle XXI ja que la guerra comercial ha afavorit un gran salt endavant de les exportacions a la Xina, que s'ha convertit en el major importador de soja del Brasil – i la soja per a la Xina representa més del 85% de les exportacions del Brasil el 2018. Juntament amb això, la desforestació i la conversió de selva en terra agrícola han comportat una acceleració explosiva del canvi climàtic. L'economia és política, i la política de les economies està impulsant l'emergència del canvi climàtic. Combatre el canvi climàtic implica qüestionar aquestes polítiques dins dels nostres diferents contextos socials i ambientals. Aquesta és una raó més per ser activament europeus en el context de la Unió Europea, participant en la definició de la política dels nostres recursos ambientals compartits i d'un marc legalment vinculant per a un comerç internacional sostenible. L'alternativa és seguir per la via de la catàstrofe ambiental amb la política de destrucció planetària de Trump i Bolsonaro.

Rich Lowry How the G7 fell for the Amazon scam

L'autor analitza des d'una perspectiva crítica els anuncis fets a favor del clima durant la darrera reunió del G7 que ha coincidit amb la notícia dels incendis que estan devastant l'Amazònia. Considera que els líders polítics han d'assumir la part de responsabilitat que els pertoca atès que els països avançats han estat desforestant des de fa molt temps perquè aquesta pràctica s'acorda amb els seus interessos econòmics i, per tant, haurien de ser

humils quan insisteixen en la necessitat que un país més pobre no faci el mateix. Les propostes per protegir l'Amazònia han de ser compatibles amb els interessos del Brasil i no jugar-hi en contra. Això requerirà actuar amb sobrietat, cura i una visió a llarg termini, precisament el que l'autor considera el contrari del que ha passat durant aquestes sessions del G7. Conclou assenyalant que fins i tot els més fervents defensors del planeta no volen basar-se en la ciència i prefereixen el dramatisme i les imatges impactants (sovint falses), creient que així catalitzaran l'acció a favor del planeta d'una manera més efectiva que si es basés en les millors investigacions disponibles.

Vincent Cocquebert Greta Thunberg: le retour du mythe de la jeunesse qui sauvera le monde

L'autor ressenya la inusual presència als mitjans de comunicació de Greta Thunberg en la seva lluita contra el canvi climàtic, recorda que la mitificació de la joventut no és un fenomen nou i que en aquest cas permet evacuar les qüestions delicades que planteja el canvi climàtic. Afirmar que tant preocupant és la sobreexplotació política-mediàtica de Greta Thunberg com els atacs histèrics dels quals és objectiu. Per a alguns, és la marioneta del capitalisme verd o, encara, la representant d'un nou autoritarisme decreixent. Per als altres, és una heroïna eco-responsable gairebé messiànica. La veritat és potser que l'activista sueca de 16 anys representi principalment la síndrome d'una mitificació perversa i persistent de la joventut. L'autor no tracta de posar en qüestió les conviccions personals de la jove o la seva independència com a individu sinó de constatar que la instrumentalització dels "joves" i dels valors (en bona mesura fantasiats) que se'ls atribueix (aventurers, inevitablement progressistes, etc.) sovint han permès justificar, en el millor dels casos, l'immobilisme, i en el pitjor, el traspàs dels grans problemes socials a les generacions més joves o futures.

Innovació, ciència i tecnologia

Laurens Cerulus i Laura Kayali The Juncker Commission's digital legacy

L'article repassa quin és el llegat de la Comissió Europea sortint en matèria de política digital. La Comissió Juncker va iniciar el seu mandat tractant la tecnologia com un eix estratègic potencialment explotable, però l'ha finalitzat encarant-la com un problema, havent de regular els excessos dels serveis d'Internet i de les xarxes socials, com també el ràpid creixement de l'economia de la informació. El que havia de ser un instrument per a impulsar l'economia europea s'ha anat convertint durant els cinc anys de l'etapa Juncker en un terreny inestable caracteritzat per escàndols relacionats amb la manca de controls en la privacitat de les dades a Internet, l'evasió d'impostos de grans companyies tecnològiques o les acusacions d'abús de la seva posició dominant a l'ecosistema digital. Tot això ha fet canviar la posició de la Comissió cap a la fi de les polítiques de laissez-faire i l'adopció de més regulació, esdevenint un referent internacional en l'establiment de legislació de protecció de dades. Les mesures per combatre continguts il·legals a les xarxes o les fake news, però, han estat menys efectives. La Comissió successora haurà d'ajustar les normes de

competència i reforçar les mesures de protecció comercial per a ajudar les empreses europees a competir amb les estrangeres.

Laura Kayali Next European Commission takes aim at AI

La Comissió Europea entrant té l'objectiu d'encarar la Intel·ligència Artificial i els reptes ètics que implica de manera contundent, a través de l'elaboració d'una legislació que pretén estar a l'avantguarda regulativa d'aquestes tecnologies, com ho va ser en el seu dia amb el cas de la Normativa General de Protecció de Dades. Malgrat que alguns experts assenyalen que una regulació massa exigent pot ser un fre a la innovació que podria ralentitzar la competència i la convergència de la UE amb les dues potències líders en el desenvolupament de la Intel·ligència Artificial, els EUA i la Xina, la Comissió està decidida a emprendre el camí cap a la regulació. El comitè d'experts creat per a debatre la nova legislació ha assenyalat que la UE hauria de pensar bé la possible introducció de noves regulacions. Les línies d'actuació principals dels documents de treball provisionals versen sobre l'establiment d'obligacions de transparència en la presa de decisions automatitzada, criteris de no-discriminació i de no-violació de drets fonamentals com el de la privacitat.

The Economist As face-recognition spreads, so do ideas for subverting it

Gràcies als avenços realitzats en el camp de la Intel·ligència Artificial, els sistemes de reconeixement facial s'estan estenent a gran velocitat. Facebook els utilitza per etiquetar les persones a les fotografies penjades; permet desbloquejar els smartphones; alguns bancs l'utilitzen per verificar les transaccions; el Departament de Seguretat Nacional dels EUA afirma que el reconeixement facial s'aplicarà al 97% dels passatgers de les companyies aèries cap a l'any 2023. Tot i això, s'està produint una reacció en contra de l'ús creixent d'aquesta tecnologia. Així, les autoritats de diverses ciutats nord-americanes, com San Francisco i Oakland, han prohibit a les agències com ara la policia utilitzar aquesta tecnologia. A Gran Bretanya, els diputats han demanat, fins ara sense èxit, la prohibició de les proves policials de reconeixement facial.

Mark Haw Will AI replace university lecturers? Not if we make it clear why humans matter

Moltes universitats del Regne Unit passen per dificultats financeres, però hi ha una opció que rarament es discuteix, la de substituir els professors per màquines d'Intel·ligència Artificial (IA) i el fet és que una base de dades d'informació recopilada a partir de cursos en línia podria convertir els professors d'IA en una cosa habitual en un futur proper. L'autor, però, es planteja per què i si té sentit substituir professors per màquines. Una possible resposta és que per a moltes universitats del Regne Unit amb dificultats econòmiques, la substitució de professors costosos per màquines versàtils barates que fan vaga, no necessiten dormir i responen als estudiants en qüestions de nanosegons seria un argument

difícil de resistir. Això no obstant, després de 15 anys fent classes, l'autor considera que l'ensenyament és una activitat humana creativa, perspicaç, col·laborativa i enriquidora que no ha de ser traspasada a les màquines.

Bruno Schneier Bots Are Destroying Political Discourse As We Know It

Ara que els Estats Units han entrat en any electoral amb les eleccions a la presidència del proper mes de novembre, l'autor considera que una de les amenaces més importants que es perfila a l'horitzó són els bots utilitzats per interferir en el debat polític. El risc prové de dues fonts diferents: d'una banda la generació de text basada en la intel·ligència artificial i de l'altra els chatbots de xarxes socials. També assenyala que hem de reconèixer les limitacions del debat polític en línia i prioritzar de nou les interaccions presencials: són més difícils d'automatitzar i sabem que les persones amb què parlem són reals. Això comportaria un desplaçament cultural des d'internet i el text, fent un pas enrere de les xarxes socials tot i que avui això sembla una solució completament irreal. Els recursos de desinformació són ara habituals a tot el món, s'han convertit en la manera normal d'impulsar la propaganda als països amb tendències autoritàries i en la manera de dur a terme una campanya política. Conclou dient que encara que no se sàpiga de manera concreta quin serà l'efecte d'aquest soroll mediàtic sobre la democràcia, segurament serà pernicios encara que inevitable.